

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของ ครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง ในกรุงเทพมหานครนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ต้องการจะศึกษาความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับ ลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาล ผลของการวิจัย จะเป็นแนวทางในการอบรม และผลิตครูอนุบาลของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง และเป็นข้อเสนอแนะในการคัดเลือก และพัฒนาครูอนุบาลให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคม พร้อมทั้งจะเป็นแนวทางให้ครูอนุบาลในกรุงเทพมหานครได้พัฒนาปรับปรุงตัวเอง

ตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็น ครูใหญ่ ครูอนุบาล และผู้ปกครอง ในโรงเรียนอนุบาลที่เปิดทำการสอนระดับอนุบาล ๑ - ๒ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นครูใหญ่ ๕๐ คน อนุบาล ๒๓๕ คน และผู้ปกครอง ๓๓๓ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม ๒ ชนิด คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่าเพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะด้าน การสอน บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ความประพฤติทางศีลธรรมและจรรยา และแบบสอบถามแบบปลายเปิดซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบอย่างเสรี

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ
 ควบคุมตนเอง และรับแบบสอบถามคืนควบคุมตนเอง แบบสอบถามแจกไปทั้งหมด ๓๕๐ ฉบับ
 ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด ๒๕๘ ฉบับ ได้นำมาวิเคราะห์ดังนี้ คือ

๑. แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักความคิดเห็น และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
 เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของ ครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง ถ้า
 พบความแตกต่าง ก็ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของคู่ที่ต่างกััน

๒. แบบสอบถามชนิดปลายเปิด ใช้วิธีหาร้อยละของความคิดเห็นของ
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความคิดเห็นเหมือนกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง ที่ได้จากแบบสอบถาม
 ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า

๑.๑ คุณลักษณะด้านการสอน

๑.๑.๑ ครูใหญ่ มีความเห็นว่า จำเป็นมากที่สุดที่ครูอนุบาล
 จะต้อง จัดห้องเรียนให้มีสภาพสนองความต้องการของเด็กทั้งทางด้าน กาย อารมณ์
 สังคม และภาษา จะต้องใช้ภาษาชัดเจน และแจ่มแจ้ง อยู่กับเด็กได้อย่างสนุกสนาน
 ไม่เบื่อหน่าย ส่วนลักษณะด้านอื่น ๆ เห็นว่ามีความจำเป็นมาก

๑.๑.๒ ครู มีความเห็นว่า คุณลักษณะด้านการสอนทุกลักษณะมี
 ความจำเป็นมากสำหรับครูอนุบาล

๑.๑.๓ ผู้ปกครองมีความเห็นว่า คุณลักษณะด้านการสอนของครู
 อนุบาลทุกลักษณะ มีความจำเป็นมากสำหรับครูอนุบาล ยกเว้น การรู้จักใช้วัสดุทัศนูปกรณ์
 ต่าง ๆ เช่น เทป เครื่องขยายเสียง ฯลฯ ที่ผู้ปกครองคิดว่ามีความจำเป็นสำหรับครู
 ในระดับปานกลางเท่านั้น

๑.๒ คุณลักษณะค่านบุคลิกภาพ

๑.๒.๑ ครูใหญ่ มีความเห็นว่า คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครู
อนุบาลมากที่สุด คือ จะต้องพูดจาสุภาพเรียบร้อย ใช้น้ำพูดที่เหมาะสมกับเด็ก หน้าที่
ยิ้มแย้มแจ่มใส และร่าเริง ส่วนคุณลักษณะอื่น ๆ ในแบบสอบถาม คิดว่ามีความจำเป็น
มากสำหรับครูอนุบาล

๑.๒.๒ ครู มีความเห็นว่า คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครูอนุบาล
มากที่สุด คือ จะต้องพูดจาสุภาพเรียบร้อย ใช้น้ำพูดที่เหมาะสมกับเด็ก หน้าที่ยิ้มแย้ม
แจ่มใส และร่าเริง ส่วนคุณลักษณะอื่น ๆ ในแบบสอบถาม คิดว่ามีความจำเป็นมาก
สำหรับครูอนุบาล

๑.๒.๓ ผู้ปกครอง มีความเห็นว่า คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครู
อนุบาลมากที่สุด คือ จะต้องพูดจาสุภาพ เรียบร้อย ใช้น้ำพูดที่เหมาะสมกับเด็ก ส่วน
คุณลักษณะอื่น ๆ เห็นว่ามีความจำเป็นมากสำหรับครูอนุบาล

๑.๓ คุณลักษณะค่านมนุษยสัมพันธ์

๑.๓.๑ ครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง มีความเห็นว่าคุณลักษณะ
ที่จำเป็นมากที่สุดสำหรับครูอนุบาลคือ จะต้องให้ความสนิทสนม เป็นกันเองกับเด็ก
รักและเมตตาเด็กโดยทั่วหน้า ส่วนคุณลักษณะอื่น ๆ ในแบบสอบถามเห็นว่า มีความ
จำเป็นมาก

๑.๔ คุณลักษณะค่านความประพฤติทางศีลธรรมและจรรยา

๑.๔.๑ ครูใหญ่ มีความเห็นว่า คุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุด
สำหรับครูอนุบาลคือ รักและศรัทธาในอาชีพครู ให้เกียรติครูด้วยกัน รักษาความลับ
ของนักเรียน ผู้ปกครองและเพื่อนร่วมงาน มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่งานของตน
มีความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม ส่วนลักษณะอื่น ๆ ในแบบสอบถามเห็นว่ามีความจำเป็น
มาก

๑.๘.๒ ครู มีความเห็นว่า คุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุดสำหรับ
ครูอนุบาลคือ รักและศรัทธาในอาชีพครู ให้เกียรติครูด้วยกัน รักษาความลับของนักเรียน
ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงาน และมีความรับผิดชอบเอาใจใส่งานของตน ส่วนลักษณะอื่น ๆ
ในแบบสอบถามเห็นว่ามีความจำเป็นมาก

๑.๘.๓ ผู้ปกครอง มีความเห็นว่า คุณลักษณะด้านความประพฤติ
ทางศีลธรรมและจรรยาทุกรายการในแบบสอบถาม มีความจำเป็นสำหรับครูอนุบาลมาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง
ได้ดังนี้

๑. ครูใหญ่ มีความคิดว่า คุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุดสำหรับครูอนุบาลคือ
 - ๑.๑ จัดห้องเรียนให้มีสภาพสนองความต้องการของเด็กทั้งทางด้าน กาย
อารมณ์ สังคม และภาษา
 - ๑.๒ ใช้ภาษาชัดเจน และแจ่มแจ้ง
 - ๑.๓ อ่อนโยนกับเด็กได้อย่างสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย
 - ๑.๔ พูดจาสุภาพเรียบร้อย ใช้คำพูดที่เหมาะสมกับเด็ก
 - ๑.๕ หน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และร่าเริง
 - ๑.๖ ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็ก
 - ๑.๗ รักและเมตตาเด็กโดยทั่วหน้า
 - ๑.๘ รักและศรัทธาในอาชีพครู ให้เกียรติครูด้วยกัน
 - ๑.๘ รักษาความลับของนักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงาน
 - ๑.๑๐ มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่งานของตน
 - ๑.๑๑ มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม

๒. ครู มีความเห็นว่า คุณลักษณะที่มีความจำเป็นมากที่สุดสำหรับครูอนุบาล คือ
- ๒.๑ พุคจาสุภาพ เรียบร้อย ใช้จ่ายที่ เหมาะสมกับเด็ก
 - ๒.๒ หน้าที่มีแบบแผน และราบรื่น
 - ๒.๓ ให้ความสนิทสนม เป็นกันเองกับเด็ก
 - ๒.๔ รักและศรัทธาในอาชีพครู ให้เกียรติครูด้วยกัน
 - ๒.๕ รักษาความลับของนักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงาน
 - ๒.๖ มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน
๓. ผู้ปกครอง มีความเห็นว่า คุณลักษณะที่มีความจำเป็นมากที่สุดสำหรับครู

อนุบาลคือ

- ๓.๑ พุคจาสุภาพ เรียบร้อย ใช้จ่ายที่ เหมาะสมกับเด็ก
- ๓.๒ ให้ความสนิทสนม เป็นกันเองกับเด็ก
- ๓.๓ รักและเมตตาเด็กโดยทั่วหน้า

๒. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง

๒.๑ คุณลักษณะด้านการสอน ความคิดเห็นของครูใหญ่และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนความเห็นของครูใหญ่ กับครู และความเห็นของครูกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านนี้ไม่แตกต่างกัน

๒.๒ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ความคิดเห็นของครูใหญ่และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนความเห็นของครูใหญ่กับครู และความเห็นของครูกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านนี้ไม่แตกต่างกัน

๒.๓ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน

๒.๔ คุณลักษณะด้านความประพฤติทางศีลธรรมและจรรยา ความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความประพฤติทางศีลธรรม และจรรยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนความเห็นของครูใหญ่กับครู และความเห็นของครูกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านนี้ไม่แตกต่างกัน

๓. ความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด

๓.๑ ครูใหญ่ ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ครูอนุบาลควรมีลักษณะดังนี้

๓.๑.๑ รักเด็กเหมือนลูกหลาน

๓.๑.๒ รู้จักปรับปรุงตนเองให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ

๓.๑.๓ ไม่ใช่อารมณ์กับเด็ก

๓.๑.๔ เสียสละเวลาเพื่อเด็ก

๓.๑.๕ ตรงต่อเวลา

๓.๑.๖ รักอาชีพครูอย่างแท้จริง

๓.๑.๗ ไม่รังเกียจงานที่จะทำให้เด็กทุกชนิด

๓.๑.๘ รักษาความลับสัญญาที่ให้ไว้กับเด็ก

๓.๑.๙ ไม่ควรขาดโรงเรียนบ่อย ๆ

๓.๑.๑๐ ควรตั้งจุดมุ่งหมายว่าจะสอนอะไรให้เด็ก

๓.๒ ครู ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ครูอนุบาลควรมีลักษณะดังนี้

๓.๒.๑ รักและให้ความอบอุ่นเด็ก

๓.๒.๒ มีความคิดสร้างสรรค์รู้จักคิดเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นอุปกรณ์ที่แลดูใหม่อยู่เสมอ

๓.๒.๓ ไม่ขู่มึงกับเด็ก ควรชี้แจงเหตุผล

๓.๒.๔ ปรับตัวให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ

๓.๒.๕ รักอาชีพครูอนุบาลอย่างแท้จริง

- ๓.๒.๖ ข้างสังเกต
- ๓.๒.๗ ตรงคอเวลา
- ๓.๒.๘ ไม่ร้องเกียจงานที่ตองปฏิบัติต่อเด็ก
- ๓.๒.๙ หน้าตาดี คอนข้างสวย
- ๓.๒.๑๐ มีอายุไม่เกิน ๓๕
- ๓.๓ ผู้ปกครอง ใ้โหขอเสนอแนะไว้ว่า ครูอนุบาลควรมีลักษณะดังนี้
- ๓.๓.๑ รักและให้ความอบอุ่นกับเด็ก
- ๓.๓.๒ ไม่ขู่ ทำโทษเด็ก ควรชี้แจงเหตุผล
- ๓.๓.๓ ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัย สนใจเหตุการณ์รอบตัว
- ๓.๓.๔ รักอาชีพครูอนุบาลอย่างแท้จริง
- ๓.๓.๕ ควรผ่านการศึกษาคานอนุบาลโดยเฉพาะ
- ๓.๓.๖ หาวิธีสอนง่าย ๆ และทำให้เด็กสนุกควย
- ๓.๓.๗ ข้างสังเกต
- ๓.๓.๘ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ๓.๓.๙ ทำโทษเด็กตามสมควร ไม่ตามใจเกินไป
- ๓.๓.๑๐ มาจากครอบครัวที่อบอุ่น

ผลของการวิจัยปรากฏว่า ครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลเกี่ยวกับคุณลักษณะคานมนุษย์สัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ความเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะคานการสอน บุคลิกภาพ และความประพฤติทางคานศีลธรรมและจรรยาแตกต่างกันซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

แต่สอนไปตามหน้าที่ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เช่น วิธีสอนแบบใหม่ ๆ การประดิษฐ์อุปกรณ์ใหม่ ๆ แปลก ๆ อันอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดเบื่อหน่ายโรงเรียนไปควย ดังนั้นจึงได้ขอคิดว่าการเลือกครูอนุบาลจำเป็นจะต้องสอบถามและแน่ใจว่า ผู้นั้นสามารถอยู่กับเด็กได้อย่างสนุกสนาน ไม่เกิดความรำคาญต่อการซักถามและการประพฤติปฏิบัติของเด็ก

สำหรับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่คิดว่า การใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เทป เครื่องขยายเสียง ฯลฯ มีความจำเป็นสำหรับครูอนุบาลในระดับปานกลางนั้น ผู้ปกครองคิดว่า สำหรับเด็กในวัยนี้วัสดุทัศนูปกรณ์ประเภทนี้ ไม่จำเป็นมากนัก เพราะมีราคาแพง ครูอาจจะใช้อุปกรณ์อย่างอื่นแทนได้ และต้องการให้เด็กได้ใกล้ชิดครูมากกว่า

๑.๒ คุณลักษณะค่านบุคลิกภาพ จากตารางที่ ๑๐ จะเห็นได้ว่า ครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง มีความเห็นตรงกันว่า คุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุดของครูอนุบาล คือจะต้องพูดจาสุภาพ เรียบร้อย ใช้คำพูดที่เหมาะสมกับเด็ก เพราะว่าครูอนุบาลเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็ก เด็กนั้นเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขา ทั้งทางตรงและทางอ้อม การกระทำของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเขาจะทำให้เด็กลอกเลียนแบบ ถ้าครูพูดจาสุภาพ เรียบร้อย เด็กก็จะยึดถือและปฏิบัติตาม เพราะครูมีอิทธิพลต่อเด็กมาก จะยึดถือครูเป็นแบบอย่าง การใช้คำพูดของครูต่องานหนึ่งถึงวุฒิภาวะของเด็ก ใช้คำพูดที่เหมาะสมกับวัยนั้น ๆ ไม่ใช่คำพูดที่สูงเกินไปจนเด็กไม่เข้าใจ

คุณลักษณะอีกประการหนึ่งที่ครูใหญ่ และครู เห็นว่ามีความจำเป็นสำหรับครูอนุบาลมากที่สุด คือ ครูอนุบาลจะต้องมีหน้าตายิ้มแย้ม แจ่มใส และร่าเริง ซึ่งคุณลักษณะประการนี้ตรงกับความคิดเห็นของ สุภางค์ แสงวณิช^๑ เพราะเด็กอนุบาลจากบ้านมา

^๑สุภางค์ แสงวณิช, "บุคลิกภาพ," ศูนย์ศึกษา ๑๐ (เมษายน ๒๕๐๖) : ๔๑.

โรงเรียนตามลำพัง ครูเป็นที่พึ่งของเด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องมีหน้าตาขี้มยิ้มแจ่มใส เป็นการดึงดูดใจให้เด็กเข้าพบ และมอบความไว้วางใจให้ ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีแก่การเรียนการสอนและการอบรมเด็ก

๑.๓ คุณลักษณะค่านิยมมนุษย์สัมพันธ์ จากตารางที่ ๑๑ จะเห็นได้ว่า ครูใหญ่ ครูและผู้ปกครอง มีความเห็นตรงกันว่า คุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุดคือ จะต้องให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็ก ซึ่งตรงกับความเห็นของ กัลกิน (Culkin) คือครูจะต้องให้ความเป็นเพื่อนกับเด็ก^๑ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับครูอนุบาลที่จะต้องปฏิบัติตนให้เหมือนกับว่าตนอยู่ในครอบครัวเดียวกับเด็ก ให้เด็กเกิดความไว้วางใจว่าครูเป็นพวกเดียวกับเขา เขาเรื่องราวต่าง ๆ ของตนให้ครูฟัง รักและอยากจะมาโรงเรียนอยู่เสมอ ซึ่งการแสดงความสนิทสนม เป็นกันเองกับเด็กนั้น ครูอาจจะทำไต่หลายวิธี เช่น การทักทาย การสนทนาถึงกิจวัตรประจำวันของเด็ก การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเด็ก เป็นต้น

คุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูอนุบาลอีกประการหนึ่งก็คือ รักและเมตตาเด็กโดยทั่วหน้า ซึ่งตรงกับความเห็นจากการรวบรวมลักษณะครูอนุบาลของ ฟอสเตอร์ (Foster) และเฮดเลย์ (Headley) ว่าครูอนุบาลจะต้องรักเด็กเท่ากัน^๒ เนื่องจากการอยู่ร่วมกับเด็กจะต้องกระทำด้วยใจรักจริง ๆ ไม่มีการลำเอียงรักคนหนึ่งคนใดมากกว่ากัน เพราะเด็กจะเกิดความรู้สึกในทางที่ไม่ดีต่อครูและเพื่อน ครูจึงจำเป็นต้องระมัดระวังในการแสดงความรักต่อเด็ก โดยการให้ความสนิทสนมหรือการพูดจา

^๑ Mabel Louise Culkin, Teaching the Youngest (New York : The Macmillan Company, 1949), pp. 104 - 107.

^๒ Foster and Headley's, Education in the Kindergarten, 3d ed. (New York : American Book Company, 1959), pp 42 - 51.

โดยเท่าเทียมกัน ถ้าจำเป็นในกรณีใดกรณีหนึ่ง เช่น เด็กมีปัญหาไม่ยอมมาโรงเรียน ร้องไห้ ครูจำเป็นต้องดูแล เอาใจใส่เด็กคนนั้นเป็นพิเศษ ก็จำเป็นต้องชี้แจงให้เด็กอื่น ๆ ทราบ เพื่อป้องกันการเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู และต่อเพื่อนคนนั้น ๆ

๑.๔ คุณลักษณะด้านความประพฤติทางศีลธรรมและจรรยา จากตารางที่ ๑๒ ครูใหญ่ และครู มีความเห็นว่า มีความจำเป็นมากที่สุด ที่ครู จะต้องรักและศรัทธาในอาชีพครู ให้เกียรติครูด้วยกัน มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน ซึ่งความรักและศรัทธาในอาชีพนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เป็นพื้นฐานที่จะทำให้ครูใฝ่หามหาความรู้ ความสามารถในการทำงาน รับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน ยกย่องผู้มีอาชีพเดียวกัน อันจะเป็นผลดีแก่การสอน และการวางตน ซึ่งการกระทำใด ๆ ถ้าผู้ทำ กระทำด้วยใจรัก มักจะประสบผลสำเร็จมากกว่าการกระทำที่นำไปตามหน้าที่แต่เพียงประการเดียว

คุณลักษณะอีกประการหนึ่ง ซึ่งครูใหญ่คิดว่ามีความจำเป็นมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูอนุบาลจะต้องปลูกฝังให้มีขึ้นในตัวเอง เพราะเป็นลักษณะที่จะถ่ายทอดไปยังเด็กได้ การพิจารณาเลือกครูอนุบาลจึงจำเป็นต้องพึงเล็งถึงคุณลักษณะข้อนี้ด้วย

๒. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง

๒.๑ คุณลักษณะด้านการสอน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยนำหน้าความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง พบว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ปกครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนความเห็นของครูใหญ่ กับครู และครูกับผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน แสดงว่าครูใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญของคุณลักษณะด้านการสอนมากกว่าผู้ปกครอง เนื่องจากครูใหญ่เป็นผู้บริหาร เห็นความสำคัญของการสอนมากกว่าผู้ปกครอง เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดครูได้พบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนอยู่เป็นประจำ และรู้จักบทบาทของการสอน จึงเน้นความสำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านนี้มากกว่าผู้ปกครอง ส่วนผู้ปกครองนั้นจุดประสงค์ส่วนใหญ่ในการนำบุตรหลาน

มาเข้าโรงเรียนอนุบาลประการแรกก็คือ ต้องการให้โรงเรียนอบรม บุตรหลานของตน
มิได้มุ่งเน้นถึงการสอน และเห็นความสำคัญของการสอนเป็นอันดับแรก

ความคิดเห็นของ ครูใหญ่ และครู เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านการศึกษาไม่แตกต่างกัน
เพราะครูใหญ่และครู เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอน และครูก็จะรับนโยบาย หรือคำแนะนำ
มาจากครูใหญ่ เพื่อปฏิบัติตาม ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของคนสองกลุ่มนี้จึงไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นของครูกับผู้บริหารไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเนื่องจากครูส่วนใหญ่
มีวุฒิการศึกษาระดับ ป.กศ. และไม่มีวุฒิทางครูเลย ทำให้ขามคิดเห็นไม่แตกต่างจาก
ผู้บริหาร ถ้าจะพิจารณาให้เห็นเด่นชัดจะพบว่า ครูใหญ่ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะ
คุณการสอนสูงสุด รองลงมาคือ ครู และผู้บริหาร ซึ่งความคิดเห็นของครูนั้นอยู่ใน
ในแนวกลางระหว่าง ความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้บริหาร เมื่อนำค่าเฉลี่ยความ
คิดเห็นไปทดสอบก็ไม่พบความแตกต่างระหว่างความเห็นระหว่างครูใหญ่ กับครู และ
ระหว่างครูกับผู้บริหาร

จากผลการวิเคราะห์นี้มีข้อที่ควรคำนึงคือ ครูอนุบาลควรจะได้รับการศึกษา
ทางด้านอนุบาลโดยตรง หรือได้รับการฝึกหัดอบรมให้เห็นความสำคัญของคุณลักษณะด้าน
การสอนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้

๒.๒ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่า
เฉลี่ยนำหนักความคิดเห็นของครูใหญ่และผู้บริหารพบว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ และ
ผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่
กับครูและครูกับผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ปรากฏว่าครูใหญ่เห็นความสำคัญของคุณลักษณะ
ด้านบุคลิกภาพมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งอาจจะเป็นเพราะครูใหญ่เป็นผู้ใกล้ชิดครูมากที่สุด
และคิดว่าบุคลิกภาพของครูจะช่วยเอื้อให้เกิดผลดีต่อการสอน การเลือกครูอนุบาลมัก
จะคำนึงถึงบุคลิกของครูเป็นอันดับแรก เพราะเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ง่าย มากกว่า คุณ
ลักษณะด้านอื่น ๆ ที่ต้องใช้เวลา เช่น การมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาสุภาพเรียบร้อย
ซึ่งคุณลักษณะที่กล่าวมานี้จะช่วยให้ครูประสบผลสำเร็จในการสอนยิ่งขึ้น

ความคิดเห็นของครูใหญ่ และครู เกี่ยวกับคุณลักษณะค่านี้นี้ไม่แตกต่างกัน เพราะครูใหญ่ และครู อยู่ในอาชีพเดียวกัน ย่อมเห็นความสำคัญของคุณลักษณะค่านบุคลิกภาพว่าบุคลิกภาพของครูมีความสำคัญต่อการเรียน การสอน และการอบรมเด็ก จะช่วยให้ครูได้บรรลุความสำเร็จในการสอนด้วย

ความคิดเห็นของครูกับผู้นปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะค่านบุคลิกภาพ พบว่าไม่แตกต่างกัน อันอาจจะเป็นเนื่องจากมีครูส่วนหนึ่ง ไม่มีวุฒิทางการศึกษา และวุฒิปริญญาตรี ซึ่งจะทำให้ความคิดของครูมีแนวโน้มเหมือนกับผู้นปกครอง ถ้าจะพิจารณาให้เด่นชัด จะพบว่าครูใหญ่ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะค่านบุคลิกภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ครูและผู้นปกครอง ซึ่งความคิดเห็นของครูอยู่ในแนวกลาง ระหว่างความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้นปกครอง เมื่อนำค่าเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบ จึงไม่พบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่ กับครู และระหว่างครูกับผู้นปกครอง

จากผลการวิเคราะห์นี้ มีข้อที่ควรคำนึงคือ การคัดเลือกครูอนุบาลควรจะได้มีการพิจารณาถึงบุคลิกภาพของครูให้มีคุณลักษณะดังที่กล่าวมาแล้ว

๒.๓ คุณลักษณะค่านมนุษยสัมพันธ์ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยนำหน้าความคิดเห็น ของครูใหญ่ ครู และผู้นปกครอง พบว่า ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ครูอนุบาล จำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพราะครูอนุบาลจะต้องมีความสัมพันธ์กับ เด็กและผู้นปกครอง ต้องติดต่อกับเพื่อนร่วมงาน ครูใหญ่ และผู้มาติดต่อมากมาย การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของครู จะช่วยให้กิจการงานต่าง ๆ บรรลุความสำเร็จได้อย่างง่ายดาย

๒.๔ คุณลักษณะค่านความประพฤติทางศีลธรรมและจรรยา การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยนำหน้าความคิดเห็นของครูใหญ่ กับผู้นปกครอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่กับครู และความคิดเห็นระหว่างครูกับผู้นปกครองไม่แตกต่างกัน ปรากฏว่า ครูใหญ่เห็นความสำคัญของคุณ

ลักษณะคานนี้มีมากกว่าผู้ปกครอง เพราะครูใหญ่ต้องการเห็นครูที่ตีพร้อม เป็นแบบอย่าง
 ของนักเรียน และมีศรัทธาในอาชีพครู มีจรรยาบรรณของการเป็นครู ส่วนผู้ปกครอง
 มิได้เห็นถึงคุณลักษณะคานนี้เด่นชัด เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าผู้ปกครองต้องการให้ครู
 ประพฤติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรมและจรรยา แต่ความมีไต่เครงครัดจนเกินไปเพราะ
 ถือว่าผู้ที่ เป็นครูสมควรจะมีความประพฤติเป็นแบบอย่างของเด็กได้

๓. ความคิดเห็นที่ไต่จากการให้ขอเสนอแนะพบว่า ครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง
 เห็นว่า ครูอนุบาลควรรักเด็กอย่างลูกหลาน รักและให้ความอบอุ่นแก่เด็กเป็นอันดับแรก
 รองลงไปคือ จะต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ ดังนั้นในการเลือกครู
 อนุบาลจึงควรเลือกบุคคลที่มีความรักเด็กอย่างจริงจัง เพราะความรักจะทำให้ครูมี
 กำลังใจ และอยู่กับเด็กได้ พร้อมกันนั้นครูอนุบาลก็จำเป็นต้องแสวงหาความรู้ ขาว
 และเหตุการณ์รอบตัวมาเล่าให้เด็กฟังอยู่เสมอ

ขอเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่ เป็นครูอนุบาลที่ดีตามที่ทัศนะของครูใหญ่ ครู
 และผู้ปกครองนั้นจะต้องมีคุณลักษณะอัน เหมาะสมแก่การสอน เด็กเล็กอย่างแท้จริง ผู้วิจัย
 มีข้อเสนอแนะ เพื่อการแก้ไขการผลิตครูและการฝึกอบรมครูอนุบาลให้มีคุณลักษณะที่ เหมาะสม
 กับงานดังนี้

๑. สถาบันผลิตครู ซึ่งมีหน้าที่ให้ความรู้ ฝึกหัด อบรมครูอนุบาลควร
 พิจารณาส่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ ควรเพิ่มปริมาณการผลิตครู หรือเพิ่มสถาบันที่ผลิตครูอนุบาลให้
 มากขึ้น เพราะสังคมมีความต้องการครูอนุบาลมาก

๑.๒ การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับ ป.กศ. สูง หรือปริญญาตรี ควรจะให้เขาตรวจสอบลักษณะของตนเองว่าเหมาะสมแก่การเป็นครูอนุบาลหรือไม่

๑.๓ ควรจะมีการปลูกฝังคุณลักษณะอันจำเป็นสำหรับครูอนุบาล เช่น ความรับผิดชอบ การให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็ก การใช้ภาษาที่ชัดเจนแจ่มแจ้งและเหมาะสมกับเด็ก

๑.๔ ควรจะมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยการที่นำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกัน

๑.๕ ควรจะได้มีการกำหนดลักษณะของครูอนุบาล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกและอบรมครูอนุบาล

๒. โรงเรียน เป็นสถาบันที่ให้การศึกษา อบรมเด็กอนุบาลควรพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ การรับสมัครครูอนุบาล ควรจะเลือกครูที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและผ่านการศึกษาเกี่ยวกับการอนุบาลโดยตรง

๒.๒ ควรจะส่งครูไปอบรม ศึกษา เพิ่มเติมอยู่เสมอ หรือเชิญวิทยากรไปให้การอบรมที่โรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ในการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาล ควรจะได้ปรับปรุงแบบสอบถาม ซึ่งเป็นหัวใจของการวิจัยให้ครอบคลุมเนื้อหาในทุกเรื่อง และเพ่งเล็งถึงความชัดเจนของภาษา และแบบสอบถามควรจะทำในหลายรูปแบบ

๒. ควรจะได้มีการศึกษาถึงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ครูในโรงเรียนรัฐบาล นักศึกษา หรือแม้แต่ความคิดเห็นของตัวเด็กเอง

๓. ควรจะได้มีการวิจัยทำนองเดียวกันนี้ในจังหวัดอื่นของประเทศไทย เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกัน